

YENİ ZELANDA MÜSLÜMANLARI

Ayşenur Albayrak

İNSAMER

İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
İHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Referans için: Albayrak, Ayşenur. “Yeni Zelanda Müslümanları”. İNSAMER Rapor 143. Mayıs 2021.

Büyük Okyanus’un güneyinde bir ada ülkesi olan Yeni Zelanda, Güney Pasifik adaları arasında, Avustralya’nın yaklaşık 1.500 km güneydoğusunda yer almaktadır. İslamiyet’in doğduğu topraklara en uzak coğrafyalardan biri olan Yeni Zelanda’daki ilk Müslüman varlığı 19. yüzyılın sonunda başlamış, ülkenin değişen göçmen politikalarının da etkisiyle son 20 yılda hızla artarak yaklaşık 60.000 kişiye ulaşmıştır. Ülkedeki Müslümanlar, çok kültürlü Yeni Zelanda toplumunun bir parçası olarak varlıklarını sürdürmekte, dünyanın birçok ülkesindeki Müslüman göçmenlerle kıyaslandığında çok daha iyi koşullarda -münferit olaylar haricinde- herhangi bir baskı ve ayrımcılığa maruz kalmadan hayatlarına devam etmektedirler.

İlk Müslüman Göçleri

Yeni Zelanda’daki ilk Müslüman varlığı, ticaretle uğraşan Hintli bir ailenin 1850’lerde

Christchurch’e yerleşmesiyle başlamıştır. 1874 yılında yapılan nüfus sayımında ülkede sadece 17 Müslüman’ın yaşadığı tespit edilmiş ve uzun yıllar boyunca da ülkedeki Müslüman nüfusta belirgin bir artış olmamıştır. İlk Müslüman göç dalgası 1900’lerin başında, Hindistanlı birçok esnafın aileleriyle birlikte Yeni Zelanda’ya yerleşmesiyle gerçekleşmiş, bu tarihten sonra da ülkede kalıcı bir Müslüman varlığı oluşmuştur. İkinci büyük Müslüman göç dalgası da 1950’ler ve 1960’larda yaşanmış, komünist yönetimler sebebiyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan Bosna, Kosova ve Arnavutluk Müslümanlarının gelmesiyle birlikte adadaki Müslüman nüfus biraz daha artmıştır. 1976 yılında ise Hindistan ve Fiji’den gelen göçmenler ve üniversite eğitimi için bölgeye göç eden Asyalı Müslümanlarla birlikte Yeni Zelandalı Müslümanların sayısı 1.000 kişiye daha artmıştır. Son olarak 1990’larda göç politikasında yapılan önemli değişiklikler sonucu, başta Ortadoğu ve Afrika ülkelerinden

İNSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
İHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

olmak üzere Yeni Zelanda'ya çok sayıda göçmen gelmiştir. Ülkedeki Müslüman nüfusu 2013 yılından bu yana %24 oranında artarak 46.000'lerden yaklaşık 60.000'e ulaşmıştır.

Demografik Yapı

Son nüfus sayıma göre Yeni Zelanda'da Müslümanların nüfusu 57.276'dır ve bu sayı ülke nüfusunun yaklaşık %1'ine tekabül etmektedir. 1991 yılında yalnızca 6.000 olan Müslüman nüfus yıldan yıla artmaya devam etmektedir. Ülkedeki Müslümanların sayısının 2030 yılına kadar 100.000'i geçeceği tahmin edilmektedir. 25 olan yaş ortalamaları ile Yeni Zelanda Müslümanları nüfus artışı bakımından önemli bir potansiyele sahiptir. Ülkedeki Müslümanların yaklaşık üçte ikisi Auckland'da yaşamaktadır. Ayrıca Hamilton, Wellington ve Christchurch de Müslümanların yoğun olarak yaşadığı diğer şehirlerdir.

Ülkenin bir göç ülkesi olması ve bu göçlerin büyük oranda 1990'lı yıllarda artması sebebiyle bugün Yeni Zelanda Müslümanlarının sadece %25'i ülke sınırları içinde doğmuştur. 40 farklı etnik kökenden gelen Müslümanlar arasında Güney Asya (Hindistan, Pakistan, Bangladeş ve Fiji-Hint) asıllılar çoğunluğu oluştururken; önemli ölçüde de Iraklı, Afgan ve Somalili vardır. Ülkede ayrıca Malezya, Endonezya, Balkan ülkeleri, Türkiye, Mısır ve İran'dan göç etmiş Müslümanlar da vardır.

Yeni Zelanda nüfusu genel olarak kadın ağırlıklı bir nüfus olmasına rağmen Müslümanlar arasında erkeklerin oranı kadınlardan yüksektir. Müslüman nüfus yaklaşık 100 kadına karşılık 115 Müslüman erkekten oluşmaktadır.

Müslümanların yaklaşık %75'i Yeni Zelanda'da 10 yıldan kısa bir süredir yaşamaktadır. Fijili Müslümanların üçte biri Yeni Zelanda'da uzun süreli ikamet ederken, bu oran Afganlar arasında %10'dan azdır. İran, Irak, Bangladeş ve Endonezya'da doğan Yeni Zelandalı Müslümanlar da nispeten uzun süreli ikamet eden gruplardır. Bu gruptakilerin yaklaşık dörtte biri Yeni Zelanda'da 10 yıl veya daha uzun süredir yaşamaktadır.

Yeni Zelanda'da 2.000 civarında da Türk vatandaşı vardır. Ülkedeki Türklerin %80,6'sı Kuzey Adası'nda ikamet ederken geriye kalan %19,4'ü Güney Adası'ndadır. Auckland, Wellington ve Otaga Türklerin yoğun olduğu bölgelerdir.

Yeni Zelanda Müslüman Nüfusu	
Avrupa kökenliler	4.353
Maori kökenliler	1.083
Pasifik kökenliler	1.536
Asya kökenliler	28.497
Ortadoğu, Latin Amerika ve Afrika kökenliler	12.243
Diğer	438

Kaynak: Foroutan, 2017

Yeni Zelanda'nın Polinezya kökenli yerlileri olan ve nüfusunun yaklaşık %15'ini oluşturan Maoriler arasında İslam hızla yayılan dinlerden biridir. Günümüzde Yeni Zelanda'daki Müslüman Maoralerin sayısı 1.116'dır. 2008 yılında Kur'an-ı Kerim'in Maori diline çevrilmesi, Maoriler arasında İslamiyet'e olan ilgiyi artırmış, özellikle yaşlılara gösterilen hürmet ve ailevi değerler noktasında kendi kültürleri ile İslam arasında benzerlikler bulunması da Moarilerin Müslüman olmasını hızlandırmıştır.

Yeni Zelanda İslam Dernekleri Federasyonu (*The Federation of Islamic Associations of New Zealand-FIANZ*) 1990 yılında Wellington'da Maori Müslümanları ve göçmen Müslümanlar arasındaki ilk resmî toplantıyı düzenlemiştir. Bu tarihten itibaren Maoriler ve göçmen Müslümanlar arasında daha yakın ilişkiler kurulmaya başlanmıştır.

Müslüman Organizasyonlar

Yeni Zelanda'daki ilk Müslüman örgüt 1950 yılında Auckland'da kurulan Yeni Zelanda Müslüman Birliği'dir (*New Zealand Muslim Association-NZMA*). Bu tarihten itibaren ülkenin Wellington (1962), Christchurch

(1980), Hamilton (1981), Palmerston North (1982) gibi birçok şehirde benzer dernekler kurulmuştur. Bu dernekler o yıllarda çok küçük bir azınlık olan Müslümanların dinî ibadetlerini, cuma ve bayram namazlarını düzenlemiş, aynı zamanda dinî ve ailevi konularda danışmanlık hizmetinde bulunmuştur. Müslüman nüfusun artmasıyla 1979 yılında Yeni Zelanda'nın ilk camisi Auckland'da açılmış, aynı yıl kurulan FIANZ, Yeni Zelanda'daki Müslümanları temsil eden ulusal bir organizasyon olmuştur. Bu organizasyonla birlikte Müslümanları ilgilendiren meseleler daha koordineli bir şekilde idare edilmeye başlanmış, ulusal ve uluslararası alanda da Müslümanların temsili artmıştır. Ayrıca FIANZ bünyesinde 1990 yılında *The Islamic Women Council of New Zealand* (IWCNZ) adıyla bir kadın konseyi ve *New Zealand Muslim Youth and Student Association* adıyla da bir gençlik örgütlenmesi kurulmuştur. Bu konseyin kuruluş amacı kadınların sosyal yaşamda ve iş hayatında karşılaştıkları problemlere çözüm üretip onları ekonomik ve sosyal yönden güçlendirirken aynı zamanda manevi açıdan da desteklemektir. IWCNZ kuruluşundan bu yana yerel ve uluslararası birçok konferans düzenlemiş, sivil toplum çalışmaları ve dinî eğitim faaliyetlerinde bulunmuştur. Temmuz 2000'de çalışmalarına finansal kaynak ve fon sağlamak amacıyla *Amanah Corporation* adıyla ticari bir işletme kuran FIANZ ayrıca, Wellington ve Canberra'daki diplomatik ilişki birimleriyle *World Muslim League*, *Arab League* ve İslam Kalkınma Bankası gibi uluslararası kuruluşlarla olan ilişkileri de düzenleyip sürdürmektedir.

FIANZ gibi kuruluşlar Yeni Zelanda'da yaşayan Müslümanların entegrasyonu açısından kritik öneme sahiptir. Bu kuruluşlar, Yeni Zelanda Müslüman toplumu ile diğer tüm Yeni Zelanda vatandaşları arasında iyi ilişkilerin teşvik edilmesi, Yeni Zelanda toplumuna entegrasyona yardımcı olunması ve ülkedeki diğer dinî ve etnik gruplarla olumlu, iş birliğine dayalı bir yaşamın sürdürülmesi noktasında önemli çalışmalar yapmaktadır. Bu amaçla 24-25 Ekim 2009 tarihlerinde Auckland'da "FIANZ Ulusal Müslüman Kongresi" düzenlenmiştir. Bu kongrede Müslümanların dinî, sosyal ve

ekonomik faaliyetlerinin tümüne değinilmiş, eğitim konusundaki ihtiyaçları tartışılmış, Yeni Zelanda Müslümanlarının kendi kimliklerini korumaları, ancak bunu yaparken diğer dinler ve etnik unsurlarla olan ilişkilerini de güçlendirmeleri gerektiği belirtilmiştir.

Sosyoekonomik Durum

Ekonomik veriler ve çalışma hayatı verileri, yaşam tarzının ve göçmenlerin durumunun en önemli göstergelerindedir. Yeni Zelanda'da Müslüman göçmenlerin çoğu yüksek hayat standardına sahip olmasına rağmen bu durum bütün Müslüman gruplar için geçerli değildir.

Hintli ve Fijili Müslümanlar uzun yıllardır Yeni Zelanda'da ikamet etmelerinin de etkisiyle yüksek istihdam düzeyine sahipken (%7 işsiz), Somalili ve Afgan Müslümanların beşte biri işsizdir. Endonezyalı ve Pakistanlı Müslümanların sadece %10'u işsiz olduğundan görece yüksek bir istihdam seviyesine sahiptirler. Buna karışın Iraklı, İranlı ve Malezyalı Müslümanlar arasındaki işsizlik oranları daha yüksektir (yaklaşık %15).

Yeni Zelanda'daki Müslümanlar ve gayrimüslimler arasındaki istihdam durumu karşılaştırıldığında, Müslümanların istihdam edilme oranlarının gayrimüslimlere göre daha az olduğu görülmektedir. Bu durum Fijili, Malezyalı ve Hintli Müslümanlar için geçerli olmasa da Pakistan, Afganistan ya da Somali'den gelen Müslümanlar arasında işsizlik oranlarının Müslüman olmayanlara göre üç kat daha fazla olduğu görülmektedir.

Herald gazetesinde yayımlanan bir rapor, Yeni Zelanda'da Müslümanların beşte birinin yüksek eğitimli olduğunu ancak diğer dinî gruplarla karşılaştırıldığında en yüksek işsizlik oranının da Müslümanlar arasında olduğunu ortaya koymaktadır (Foroutan, 2017). Yeni Zelandalı Müslümanlar üzerine Waikato Üniversitesi İslami Araştırmalar Merkezi'nde yapılan bir incelemede, Müslümanların ülkedeki Hristiyan nüfusa göre daha nitelikli ve donanımlı olduğu ancak isimleri ve giyim tarzları nedeniyle iş bulmakta zorlandıkları belirtilmiştir.

Son olarak Yeni Zelanda'da Müslümanların, ülke ortalaması baz alındığında, genellikle düşük idari pozisyonlarda çalıştıkları görülmektedir. Bu durumun sebeplerinden biri de iyi eğitilmiş olsalar bile İslam'ın bazı hassasiyetleri nedeniyle Batı normlarında bir yaşam tarzına tam uyum sağlama noktasındaki çekinceleridir. İnançlarından taviz vermedikleri için yönetici olarak istihdam oranları düşmektedir -ancak bu oran da göçmenlerin geldikleri ülkelere göre farklılık göstermektedir. Ayrıca dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan Müslüman göçmenler düşünüldüğünde, Yeni Zelanda Müslümanlarının hayat standardının oldukça iyi, istihdam oranlarının da bir hayli yüksek olduğu görülmektedir.

Bütün bu verilere bakıldığında yüksek eğitilmiş ve ülkeye iyi entegre olmuş Hintli ve Fijili Müslümanların sosyoekonomik seviyelerinin yüksek olduğu, buna karşın Yeni Zelanda'ya yakın tarihte yerleşen eğitimsiz Müslümanların -özellikle Somalililer ve Afganlar- ise hayat standartlarının bir hayli düşük olduğu söylenebilir.

Eğitim

Yeni Zelanda'da eğitim sistemi, ilk ve ortaöğretim, lise ve yükseköğretimi kapsayan üç aşamalı bir modele sahiptir. 6-16 yaş arasında eğitimin ücretsiz ve zorunlu olduğu ülke, Birleşmiş Milletler'in (BM) yayımladığı İnsani Gelişme Endeksi'nin Eğitim Endeksi bölümünde, her yıl dünyada en yüksek sıralamaya sahip ülkeler arasında yer almaktadır. Yeni Zelanda'da okullar; devlet okulları, devlete entegre dinî eğitim veren okullar ve özel okullar olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Devlet okulları tamamen devlet tarafından finanse edilen ve dinî eğitimin verilmediği okullardır. Devlete entegre okullar, millî eğitim müfredatıyla uyumlu, dinî eğitimin de verildiği, giderlerinin büyük kısmı devlet tarafından karşılanan okullardır; Müslüman azınlığa ait okullar da yıllık ücretleri 500 ila 1.000 dolar arasında değişen bu okullar arasında yer almaktadır. Özel okullar ise giderlerinin tamamının öğrencilerin aileleri tarafından karşılandığı, millî eğitimden bağımsız bir müfredatın da uygulanabildiği okullardır.

Gayrimüslim bir toplumda yetişen Müslüman çocukların kimlik oluşumunda din eğitiminin önemi büyüktür. Yeni Zelanda'da yaşayan Müslümanların dinî eğitimi genellikle İslami merkezlerde gönüllülük esasınca yürütülen faaliyetler aracılığıyla yapılmaktadır. Dinî eğitim veren devlete entegre okulların da Yeni Zelandalı Müslüman çocukların dinî eğitiminde rolü büyüktür. Müslümanlara ait ilk özel okul 1992 yılında kurulan *Al-Madinah*'tır. Bu tarihten itibaren *Iqra Elementary School*, *Zayed College for Girls*, *Waikato Islamic School of Education* gibi birçok okul kurulmuş,

Doğum Yerlerine Göre Müslümanlar Arasındaki İşsizlik Oranları, (%)

Doğum Yeri	10+ Yıl İkamet Süresi Oranı	İşsizlik Oranı	Beyaz Yakalı veya Yönetici Pozisyonunda İstihdam Oranı
Yeni Zelanda	–	8,6	40,2
Fiji	35,2	5,3	26,9
Irak	26	14	49,8
Afganistan	9,1	20,4	16,4
Somali	16,4	26,2	10,6
Pakistan	15,2	6,8	31,5
Hindistan	17,8	3,9	35,4
İran	24,7	12	37,1
Bangladeş	23,5	8,2	34,7
Malezya	15,3	10,2	27,6
Endonezya	22,6	11	20,5

Kaynak: Foroutan, 2017

böylece İslami yaşam tarzının ve İslami geleneğin devam etmesi, Müslüman çocukların bir arada, belirli bir bilinçle yetişmesi amaçlanmıştır. Günümüzde Yeni Zelanda'da İslami eğitim veren 10 civarında okul ve 30 civarında merkez bulunmaktadır. Bu okul ve merkezlerde Müslüman çocuklar, eğitimlerini kendi inanç ve kültürlerine uygun bir şekilde özgürlükçü ve çoğulcu bir ortamda, ancak farklı dinlere ve kültürlerle karşı da saygılı olmaları gerektiğinin bilincinde olarak sürdürmektedirler.

Beşeri sermayenin en önemli parçası olan eğitim, sosyoekonomik kalkınmanın da en vaz geçilmez araçlarından biridir. Eğitim ayrıca, göçmenlerin göç ettikleri ülkeye uyumları ve başarıları açısından da temel belirleyici etkenlerden biridir. Yeni Zelanda'da Müslümanların yükseköğretim seviyesi %22 civarındadır ve ülke ortalamasına göre bu yüksek bir değerdir. Ancak bu oran, Müslümanların geldikleri ülkelere göre farklılık göstermektedir. Bangladeşli ve Hintli Müslümanların yarısı yüksek eğitimliken, son yıllarda ülkeye gelenlerin büyük bir kısmını oluşturan Afganistanlı ve Somalili Müslümanların yükseköğretim seviyesi %5'tir. Bu büyük fark, Yeni Zelanda'daki Müslüman göçmenler arasındaki sosyoekonomik farklılığın da sebeplerinden biridir. Ülkeye görece daha erken tarihlerde yerleşen ve göçmen nüfusunun çoğunluğunu oluşturan kesim iyi eğitimliken, son yıllarda gelenler genelde eğitimsizdir.

Toplumsal Yapı

Yeni Zelanda resmî olarak İngiliz Anglo-Kelt ve Maori kültürleri arasındaki ortaklığa dayanan iki kültürlü bir yapıdadır. Bu yapı yerel Maori kültürünü baskın Avrupa kültürü karşısında güvence altına almak amacıyla devletin kuruluş aşamasında kabul edilmiştir. Ancak zaman içinde birçok farklı ülkeden ve etnik kökenden insanın ülkeye göçüyle birlikte Yeni Zelanda pratikte çok kültürlü bir yapıya evrilmiştir. Dinî ve kültürel kimliklerin öne çıkarılması, ifade özgürlüğünün sınırlarının belirlenmesi, dinî uygulamalar konusunda geniş çaplı özgürlükler tanınması, dinî eğitimin rahatlıkla yapılması, tüm kültürlerin hoşgörüyü karşılanması ve kültürel değerlerin korunması, bu çok kültürlü yapının oluşmasına katkı sağlamıştır. Aslında günümüzde Yeni Zelanda'yı Yeni Zelanda yapan da Müslümanların da bir parçası olduğu bu kültürel mozaiktir.

Yeni Zelanda'nın kuruluşundan itibaren belirli bir din veya grup, devlet tarafından desteklenmemiştir. İngiltere ile güçlü bağları olmasına rağmen Anglikan Kilisesi bile hiçbir zaman diğer kiliselerden üstün görülmemiştir. İslam dini de dâhil her dine karşı hoşgörü ile yaklaşmış, devlet eliyle bir engelleme politikası güdülmemiştir. Ancak dünya genelinde Batılı ülkelere son 30 yılda artan göçler sebebiyle Müslümanların görünürlüğü artmış ve buralarda İslam dini birçok tartışmanın ana konusu hâline

Dinî Gruplara Ait Eğitim ve İstihdam Durumu						
Dinî Gruplar	Müslüman	Hristiyan	Budist	Hindu	Yahudi	Dinsiz
Ortalama yaş	25,1	40,1	30,2	30,1	35,1	25
Yükseköğretim (%)	21,6	13,3	22,1	31,2	31,7	17,2
İşsizlik (%)	11,6	4,4	8	6	6,1	5,3
Beyaz yakalı veya yönetici pozisyonunda istihdam (%)	32,6	39,2	39,1	37,6	52,3	37,8

Kaynak: Foroutan, 2017

gelmiştir. İslam'ın doğası gereği Batı normlarıyla uyum sağlayamayacağı, özellikle kadın erkek eşitliği ve ilişkileri noktasında seküler toplumların yaşam tarzına uyum göstermesinin mümkün olmadığı yönündeki görüşler sıklıkla dile getirilmektedir. Ayrıca Müslümanların yaşadıkları ülkelerin halklarıyla bütünleşmekten ziyade kendi dinlerinden ve milletlerinden insanlarla ulusal ya da büyük ölçüde uluslararası ilişkiler kurdukları ve ülke içinde de yerel olarak kaldıkları belirtilmektedir. Ancak Yeni Zelanda'daki Müslüman göçmenlerin büyük çoğunluğunu oluşturan Fijili ve Hindistanlıların uzun yıllar önce gelmiş olmalarının ve ülke değerleriyle uyum içinde yaşamalarının da etkisiyle bu ülkedeki Müslüman varlığı tartışmaya açılmamıştır. Yeni Zelanda'daki Müslümanların çoğu entegrasyondan yana pragmatik bir yaklaşım benimsemiştir. Sosyoekonomik seviyelerinin yüksek olmasının da etkisiyle dinî hayatları üzerinde baskı ve zorlama hissetmemektedirler; ayrıca bir Batı toplumunda yaşamayı sorun olarak görmemekte ve Batı normlarına karşı tepki mahiyetinde davranışlarda da bulunmamaktadırlar. Yeni Zelanda'nın coğrafi konumu sebebiyle İslam etkisinden uzak olmasının bir sonucu olarak ülkedeki toplulukların Müslümanlara karşı tarihî bir ön yargıya sahip olmamaları da Müslüman göçmenlerin Yeni Zelanda'ya uyumunu kolaylaştıran faktörlerden biridir. Batılı ülkelerdeki, Müslüman varlığını potansiyel olarak yıkıcı ve tehlikeli gören ve tarih boyunca süren Doğu-Batı savaşının devamı niteliğindeki bakış açısı, Yeni Zelanda'da hâkim değildir. Bütün bunların etkisiyle Yeni Zelanda Müslümanları çok kültürlü Yeni Zelanda toplumunun bir parçası olarak, dünyanın birçok ülkesindeki Müslüman göçmenlerle kıyaslandığında çok daha iyi koşullarda, münferit olaylar haricinde herhangi bir baskı ve ayrımcılığa maruz kalmadan yaşamaktadırlar.

Günümüzde Durum

Son yıllarda Yeni Zelanda'ya olan Müslüman göçlerinin artması, ülkedeki Müslümanların nispeten homojen olan yapısını değiştirmiştir. Şu anki Müslüman azınlık Ortadoğu, Mağrip, Sahra-altı Afrika, Afganistan, Güney ve

Güneydoğu Asya'dan yaklaşık 40 farklı ülkeden oluşan karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu göçmenler çoğunlukla İslam'ın daha geleneksel şekilde yaşandığı kapalı toplumlardan gelmekte, bu yüzden de dinî özgürlükler kapsamında Müslümanların talepleri her geçen gün artmaktadır. Dinî kimliklerini daha açık şekilde yaşayan ve bu yönde daha fazla talepleri bulunan Müslümanların sayısının artması, Yeni Zelanda'da olumsuz bir algının oluşmasına sebep olmaktadır. Bu algının da etkisiyle 11 Eylül saldırılarıyla başlayan süreç ve sonrasında devam eden olaylar, Yeni Zelanda'da İslamofobinin ilk adımları olmuştur. Küçük partilerin politikacıları Müslüman göçlerine karşı itirazlarını yükseltmeye başlamış, Müslüman nüfusun plansız artışının ileride çok kötü sonuçlar doğuracağı yönünde görüşler ortaya atılmıştır. 2006 yılına gelindiğinde, ülkedeki iki gazetenin Danimarka'da yayımlanan Hz. Muhammed'e hakaret içeren karikatürleri basma kararı almasıyla İslamiyet, kamuoyunda tartışmaların odağı hâline gelmiştir. Müslümanların şiddetli protestoları karşısında dönemin Yeni Zelanda Başbakanı Helen Clark, Müslümanların hassasiyetinin farkında olduğunu ve olay karşısında duyduğu üzüntüyü dile getirmiş ancak gazete editörlerine müdahale hakkının bulunmadığını belirtmiştir. Bu açıklamanın da etkisiyle artan tepkiler sonucunda karikatürler yayından kaldırılmış ancak ülkede Müslüman göçmenlere yönelik münferit şiddet eylemlerinde gözle görülür bir artış söz konusu olmuştur. Bu gelişmelerin yanı sıra yazılı ve sözlü basında İslam karşıtı yayınların yapılması, âdeta 2019 yılında yaşanan cami saldırılarına zemin hazırlamıştır. 15 Mart 2019'da iki camiye düzenlenen ve 51 kişinin hayatını kaybettiği, 49 kişinin de yaralandığı Christchurch Saldırısı, Yeni Zelanda'da Müslüman nefretinin ve İslamofobinin dehşet verici ölümcül sonuçları olabileceğini gözler önüne sermiştir. Bu saldırıdan sonra hem siyasetçiler hem de toplum, göç karşıtı politikaların gölgesinde tırmanışa geçen sağcı ideolojilerin sadece Avrupa'da değil, tüm dünyada çok ciddi bir tehdit oluşturduğunun büyük ölçüde farkına varmıştır. Başbakan Jacinda Ardern, sergilediği sağduyulu ve

kapsayıcı tutumla saldırının Yeni Zelanda'da ayrışmaya ve iç huzursuzluğa yol açmasına müsaade etmeyerek örnek bir tavır ortaya koymuştur. Başbakan Ardern, saldırının ardından ulusal yas ilan etmiş, parlamento konuşmasına "Selamün aleyküm" diyerek başlamış, saldırıda ölenlerin anısına mecliste Kur'an'dan ayet okutmuş ve saldırının hemen ardından ülkede otomatik ve yarı otomatik tüm silahların satışının yasaklanmasını sağlamıştır. Ayrıca Kraliyet Soruşturma Komisyonu da saldırı ile ilgili kapsamlı bir rapor hazırlamış, raporda şiddet ve aşırılık içeren eylemlerin önlenmesi noktasında bazı tavsiyelerde bulunulmuştur. Raporda ayrıca, Yeni Zelanda'da güvenlik ve istihbarat örgütlerinin tehdit olarak gördükleri radikal İslami grupları izleme ve kontrol altında tutma çalışmalarıyla gereğinden fazla meşgul oldukları, bu sebeple de cami saldırısını gerçekleştiren Brenton Tarrant'ın dikkat çekmeden saldırıyı planlayıp gerçekleştirebildiği belirtilmiştir. Raporda geçen bu ifade bir öz eleştiri niteliğinde olup Yeni Zelanda için asıl tehdidin ülkedeki

Müslüman göçmenlerden ziyade ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve İslamofobi olduğu kabul edilmektedir. Saldırıyı gerçekleştiren kişinin Avustralya kökenli olması da Yeni Zelanda gibi Müslüman nüfusun az, İslamofobinin de Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığında etkisiz olduğu çok kültürlü ülkelerde, ithal şiddet tehlikesinin söz konusu olduğunu ve bu konuda önlemler alınması gerektiğini göstermektedir.

Yeni Zelanda'da Christchurch saldırıyı ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış ve bu karar toplumu biraz olsun rahatlatmıştır. Başbakan Jacinda Ardern'in etnik ve dinî azınlıklara karşı özgürlükçü politikaları ve söylemleri devam etmekte, ülkedeki bir arada yaşama kültürü ve karşılıklı hoşgörü ortamı korunmaya çalışılmaktadır. Bu ortamın kalıcı hâle getirilmesi, münferit ayrımcılık vakalarının önlenmesi ve en önemlisi de bir daha cami saldırısı benzeri elim olayların yaşanmaması için hem Yeni Zelanda halkına hem de politikacılara büyük sorumluluk düşmektedir.

Kaynakça

- Allen, C. (01.04.2019). "Silahlanmış İslamofobi: Christchurch cami saldırıları". Perspektif. <https://perspektif.eu/2019/04/01/silahlanmis-islamofobi-christchurch-cami-saldirilari/>
- Altaş, B. (01.04.2019). "Gözler önüne serilen uluslararası ırkçılık tehdidi". Perspektif. <https://perspektif.eu/2019/04/01/gozler-onune-serilen-uluslararası-irkcilik-tehdidi/>
- Bayar, K. (08.12.2020). "Christchurch mosque shootings: Royal Commission report revealed". *Nzherald*, <https://www.nzherald.co.nz/nz/christchurch-mosque-shootings-royal-commission-report-revealed/43ZKZLLPBQHBA37ZJ3KSZYSC2U/>
- Bhandari, N. (18.03.2009). "New Zealand: Asian Muslims tell their own stories". *IPS*, <http://www.ipsnews.net/2009/03/new-zealand-asian-muslims-tell-their-own-stories/>
- Campbell, C. (21.03.2019). "The New Zealand attacks Show how White supremacy went from a homegrown issue to a global threat". *Time*, <https://time.com/5555738/new-zealand-shooting-white-supremacy/>
- Clarke, I. (2006). "Essentialising Islam: multiculturalism and Islamic politics in New Zealand". *New Zealand Journal of Asian Studies*, 8, No. 2: 69-96.
- Drury, A. (2020). "Wish You Were Here; A Short History of New Zealand Muslims and Integration". *Nazhruna: Jurnal Pendidikan Islam*, Vol. 3, No. 3, 2020, ss. 355-370. Crossref, doi:10.31538/nzh.v3i3.1021.
- Foroutan, Y. (2017). "Muslim Minority of New Zealand in Global Context: Demographic Perspective". *Journal of Muslim Minority Affairs*, Vol. 37, No. 4, 2017, ss. 511-519. Crossref, doi:10.1080/13602004.2017.1399599.
- Gözellik, E. (05.12.2019). "Yeni Zelanda Başbakanı Ardern: Nefret mesajının yayılmasını engellemek için çalışacağım". *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/yeni-zelanda-basbakani-ardern-nefret-mesajinin-yayilmasini-engellemek-icin-calisacagim/1664647>
- Greaves, L. M., Rasheed, A., D'Souza, S., Shackleton, N., Oldfield, L. D., Sibley, C. G., Milne, B. & Bulbulia, J. (2020). "Comparative study of attitudes to religious groups in New Zealand reveals Muslim-specific prejudice". *Kōtuitui: New Zealand Journal of Social Sciences Online*, Vol. 15, No. 2, 2020, ss. 260-279. Crossref, doi:10.1080/1177083x.2020.1733032
- Gunia, A. (18.03.2019). "'There's still a lot to do.' After Christchurch Shooter's sentencing, New Zealand Muslim Leader urges reforms". *Time*, <https://time.com/5883962/new-zealand-extremism-reforms/>
- Keskin, K. (07.05.2019). *Perspektif: Yeni Zelanda terör saldırısının Avusturya Bağlantısı*, SETAV, <https://www.setav.org/perspektif-yeni-zelanda-teror-saldiranininin-avusturya-baglantis/>
- Kishi K., Kramer S., Marshall J., Sandstrom A. (21.03.2019). "4 facts about religion in New Zealand". Pew Research Center, <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/03/21/4-facts-about-religion-in-new-zealand/>
- Kolig, E., et al. *Identity in Crossroad Civilisations: Ethnicity, Nationalism and Globalism in Asia (ICAS Publications)*. Amsterdam University Press, 2010.
- Nawaz, T. (01.11.2020). "A case for teaching Islam in schools". *Newsroom*, <https://www.newsroom.co.nz/ideasroom/a-case-for-teaching-islam-in-schools>
- Pratt, D. (2010). "Antipodean Angst: Encountering Islam in New Zealand", *Islam and Christian-Muslim Relations*, Vol. 21, No. 4, 2010, ss. 397-407. Crossref, doi:10.1080/09596410.2010.527107
- Salahshour, N., and Boamah, E. (2020). "Perceived Discrimination as Experienced by Muslims in New Zealand Universities". *Journal of Muslim Minority Affairs*, Vol. 40, No. 3, 2020, ss. 497-512. Crossref, doi:10.1080/13602004.2020.1819130
- Shepard, W. (2010). "Erich Kolig, New Zealand's Muslims and Multiculturalism. Muslim Minorities". *Contemporary Islam*, Vol. 6, No. 2, 9. Leiden and Boston: Brill, vi. 272 Pp. ISBN 978 90 04 17835 9, ss. 205-207. Crossref, doi:10.1007/s11562-010-0143-6
- _____. (1996). "Muslims in New Zealand". *Journal of Muslim Minority Affairs*, Vol. 16, No. 2, ss. 211-232. Crossref, doi:10.1080/13602009608716339
- Şakar, R. (13.03.2020). "Yeni Zelanda Başbakanı Ardern cami saldırısından sonra halkın değiştiğini söyledi". *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/yeni-zelanda-basbakani-ardern-cami-saldirilarindan-sonra-halkin-degistigini-soyledi/1764551>
- Tamer, C.. (15.03.2019). "Güneydoğu Asya'da yükselen İslamofobi ve Yeni Zelanda'daki terör saldırısı". *Ankasam*, <https://ankasam.org/guneydogu-asyada-yukselen-islamofobi-ve-yeni-zelandadaki-teror-saldirisi/>
- Tan, L. (13.05.2015). "The state of faith: Muslims most likely to be unemployed". *Nzherald*, <https://www.nzherald.co.nz/nz/the-state-of-faith-muslims-most-likely-to-be-unemployed/EUIUWKKJGRRRT6THOQ5IX4APCA/>
- Wilson, L. (13.11.2015). "Kiwi converts among New Zealand's Muslim community". *Stuff*, <https://www.stuff.co.nz/life-style/life/73973867/kiwi-converts-among-new-zealands-muslim-community>
- <https://www.iqra.school.nz/our-values>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_New_Zealand
- <https://fianz.com/christchurch-mosques-attach/>